

Rutin för förebyggande av och behandling vid undernäring

Syfte

Då hög ålder, såväl som diverse sjukdomar, leder till ökad risk för undernäring är det viktigt med en rutin för att förebygga och behandla undernäring. Obehandlad undernäring ökar risken för infektioner, utveckling av trycksår och dödlighet. Konsekvenser av undernäring innebär stort lidande för den drabbade och kostar samhället stora summor pengar varje år. Personer som får vård och omsorg har rätt till bedömning av näringstillståndet och att få en anpassad behandling till sina egna förutsättningar att tillgodogöra sig mat och dryck.

Definition av undernäring

Med undernäring avses ett tillstånd där brist på energi, protein eller andra näringsämnen har orsakat mätbara och ogynnsamma förändringar i kroppens sammansättning eller funktion eller av en persons sjukdomsförlopp. Detta innebär att man kan vara undernärd på t.ex. protein och vissa näringsämnen samtidigt som man är övernärd på kalorier. Således kan även en person med övervikt lida av undernäring. En person anses vara i riskzonen att utveckla undernäring om det föreligger någon av de tre följande riskfaktorerna:

1. Ofrivillig viktförlust oavsett tidsförlopp och omfattning
2. Undervikt dvs. BMI < 20 för personer under 70 år, BMI < 22 för personer över 70 år.
3. Svårigheter att äta normalt t.ex. aptitlöshet, tugg- och sväljsvårigheter och motoriska störningar.

Hur ska undernäring förebyggas?

Undernäring är lättare att förebygga än att behandla. Därför är det viktigt att ha bra rutiner för att identifiera de personer som ligger i riskzonen för undernäring och att snabbt vidta åtgärder för personer där undernäring är ett faktum.

Nutritionsbehandlingen skall betraktas på samma sätt som annan behandling och samma krav ska ställas på utredning, diagnos, behandling, uppföljning och dokumentation.

Mötesplatser och uppsökande verksamhet arbetar förebyggande för ett hälsosamt åldrande, där information om bland annat goda matvanor är en viktig del.

Regelverk

SOSFS 2014:10 Förebyggande av och behandling vid undernäring

Beskrivning

Nutritionsbehandling måste ha sin utgångspunkt i den enskildes önskemål, behov och vanor.

Särskilt boende/ korttidsboende

För boende på särskilt boende ska undernäring förebyggas genom att använda nutritionsdelen av Senior alert, och använda sig av åtgärderna vid risk för undernäring. Uppföljning ska ske med de intervall som föreslås efter utfallet av bedömning i Senior alert.

LSS, vårdtagare över 65 år

För boende på LSS-boende ska undernäring förebyggas genom att använda nutritionsdelen av Senior alert, och använda sig av åtgärderna vid risk för undernäring. Uppföljning ska ske med de intervall som föreslås efter utfallet av bedömning i Senior alert.

LSS, vårdtagare under 65 år

För boende på LSS-boende som ännu inte fyllt 65 år ska man använda sig av ”Riskbedömning för undernäring” med tre korta frågor. Uppföljning var 12:e månad, föreligger risk ska uppföljningen ske tidigare.

Hemtjänst med HSL

För boende i ordinärt boende med hemtjänst och HSL ska undernäring förebyggas genom att använda nutritionsdelen av Senior alert, och använda sig av åtgärderna vid risk för undernäring. Uppföljning ska ske med de intervall som föreslås efter utfallet av bedömning i Senior alert.

Hemtjänst utan HSL

För boende i ordinärt boende med hemtjänst men utan HSL ska var 12:e månad genomföras ”Riskbedömning för undernäring”. Vid risk ska den boende uppmuntras till att ta kontakt med sin distriktssköterska.

Serviceinsats + matdistribution

För boende i ordinärt boende med serviceinsats och matdistribution ska var 12:e månad genomföras ”Riskbedömning för undernäring”. Vid risk ska den boende uppmuntras till att ta kontakt med sin distriktssköterska.

	bedömningsinstrument	Ansvarig	Regelbundenhet
SÄBO Korttidsboende	Senior alert (MNA- sf)	Omvårdnadsansvarig sjuksköterska	Enligt föreslaget intervall efter bedömning i Senior alert
LSS Vt. Över 65 år	Senior alert (MNA- sf)	Omvårdnadsansvarig sjuksköterska	Enligt föreslaget intervall efter bedömning i Senior alert
LSS Vt. Under 65 år	Riskbedömning för undernäring	Omvårdnadsansvarig sjuksköterska	Var 12:e månad (om ingen risk föreligger, annars oftare)
Hemtjänst med HSL	Senior alert (MNA-sf)	Omvårdnadsansvarig sjuksköterska	Enligt föreslaget intervall efter bedömning i Senior alert
Hemtjänst utan HSL	Självskattningsformulär	Kontaktperson	Var 12:e månad (om ingen risk föreligger, annars oftare)
Serviceinsats + matdistribution	Riskbedömning för undernäring	Biståndshandläggare	Var 12:e månad (om ingen risk föreligger, annars oftare)

Översyn och revidering

MAS är ansvarig för att denna rutin ses över en gång per år.